

**СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені А. С. МАКАРЕНКА**

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

**СТРАТЕГІЯ
РОЗВИТКУ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ
СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
імені А. С. МАКАРЕНКА
на 2021 – 2025 роки**

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені А. С. МАКАРЕНКА
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказом СумДПУ імені А. С. Макаренка
№ _____ від 28 грудня 2020 року
Ректор _____ проф. Ю. О. Лянной

СТРАТЕГІЯ
РОЗВИТКУ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ
СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ імені А. С. МАКАРЕНКА
на 2021 – 2025 роки

УХВАЛЕНО:

Рішенням Методичної ради
Наукової бібліотеки
СумДПУ імені А. С. Макаренка
18 грудня 2020 року,
протокол № 4

УХВАЛЕНО:

рішенням вченої ради
університету
28 грудня 2020 року,
протокол № 7

СУМИ 2020

Стратегія розвитку Наукової бібліотеки

Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка
на 2021-2025 роки розроблена робочою групою

Железняк Ірина Олександрівна - директор Наукової бібліотеки, голова робочої групи;

Члени робочої групи:

Сенча Ірина Віталіївна – заступник директора бібліотеки;

Борисенко Олександра Іванівна – завідувач відділу інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення;

Косенко Валентина Василівна – завідувач інформаційно-бібліографічного відділу;

Нестеренко Наталія Григорівна – завідувач науково-методичного відділу;

Перепелиця Ольга Миколаївна – завідувач відділу обслуговування літературою;

Проскуріна Раїса Олексіївна – завідувач відділу зберігання фондів;

Ступак Зоя Василівна – завідувач відділу комплектування, наукової обробки документів та організації каталогів;

Бойко Юлія Олексіївна – провідний методист.

ЗМІСТ

I.	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ.....	4
1.1.	<i>Правове забезпечення функціонування Наукової бібліотеки.....</i>	5
1.2.	<i>Основні терміни і визначення.....</i>	7
1.3.	<i>Функції Наукової бібліотеки.....</i>	9
1.4.	<i>Фінансування Наукової бібліотеки.....</i>	10
II.	СУЧАСНИЙ СТАН ТА ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ ДІЯЛЬНОСТІ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ.....	10
III.	ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ СУМДПУ ІМЕНІ А. С. МАКАРЕНКА НА 2021-2025 РОКИ.....	12
3.1.	<i>В напрямку оптимізації та актуалізації інформаційних ресурсів.....</i>	13
3.2.	<i>В напрямку вдосконалення форм та методів бібліотечного сервісу.....</i>	14
3.3.	<i>В напрямку підтримки досліджень навчання та викладання.....</i>	15
3.4.	<i>В напрямку автоматизації бібліотечних процесів... ..</i>	16
3.5.	<i>В напрямку науково-дослідної та методичної роботи.....</i>	16
3.6.	<i>В напрямку інформаційно-аналітичного моніторингу та бібліометричного аналізу.....</i>	17
3.7.	<i>В напрямку підвищення рівня кадрового потенціалу та удосконалення структури бібліотеки.....</i>	18
3.8.	<i>В напрямку впровадження маркетингових технологій та проєктної діяльності.....</i>	19
3.9.	<i>В напрямку розвитку ефективних комунікацій та участі в міжнародних проєктах.....</i>	20
3.10.	<i>В напрямку створення комфортного бібліотечного середовища та оновлення матеріальної бази.....</i>	21

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ

*Визначеність мети – відправна
точка всіх досягнень.*

Вільям Клемент Стоун

НБ є одним із основних підрозділів, базовим елементом освітньої, наукової, інформаційної інфраструктури Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка – сучасного конкурентоспроможного закладу вищої освіти, діяльність якого здійснює позитивний вплив на розвиток регіону та формування людського потенціалу, закладу, що створює, зберігає та поширює знання у суспільній, гуманітарній, фізкультурно-спортивній, природничо-математичній, біологічній, правовій, управлінській, економічній, мистецькій, туристичній та міжнародній сферах.

Сучасні тенденції розвитку вищої освіти підвищують вимоги до вдосконалення традиційних бібліотечних процесів у закладах вищої освіти. Наукова бібліотека є важливою складовою наукового та навчально-виховного процесів Університету. На сучасному етапі активного розвитку й впровадження інноваційних технологій постійно зростає асортимент її інформаційних матеріалів і послуг, що сприяє підвищенню якості бібліотечно-інформаційного сервісу, клієнт-орієнтованому підходу до організації обслуговування та використанню різних можливостей для втілення креативних ідей.

Стратегія розвитку Наукової бібліотеки Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка на 2021- 2025 роки (далі – Стратегія) є документом, у якому визначені пріоритетні напрямки діяльності, реалізація яких, забезпечить втілення та сприятиме організаційним, сервісним, технологічним, соціальним інноваціям в її діяльності. Стратегія визначає місію, бачення перспектив із зазначенням досягнень конкретних результатів.

Стратегія розвитку Наукової бібліотеки СумДПУ імені А. С. Макаренка розроблена в контексті загальної Стратегії розвитку

Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка на 2020-2030 роки та ключових напрямків Стратегії розвитку бібліотечної справи на період до 2025 року «Якісні зміни бібліотек задля забезпечення сталого розвитку України», прийнятою Кабінетом Міністрів України, реалізація якої передбачає інтенсивний розвиток української інформаційно-бібліотечної галузі відповідно до сучасних міжнародних стандартів.

Місією Наукової бібліотеки є розвиток, створення, збереження, організація доступу та використання власних і світових інформаційних ресурсів, які відповідають навчальному та науковому процесам Університету, забезпечення інформаційних дослідницьких потреб студентів та науковців університету на принципах доступності, оперативності, інформативності, комфортності.

Бачення перспектив НБ: Наукова бібліотека Сумського державного педагогічного університету – структурний центр для інформаційного забезпечення освітніх, науково-дослідних і педагогічних процесів, що сприяє інтегруванню Університету у світовий науково-освітній простір, реалізації політики відкритого доступу, навчанню та консультуванню дослідників та здобувачів вищої освіти щодо підвищення наукової активності, культури академічної доброчесності, креативний простір для комунікації та реалізації інноваційних та культурних проєктів.

Стратегію розроблено як загальне бачення напрямів діяльності НБ, що буде реалізовуватись у тісній співпраці з усіма структурними підрозділами СумДПУ імені А. С. Макаренка.

Нова стратегія діяльності НБ базується на забезпеченні вільного доступу до інформації і документів всіх категорій користувачів незалежно від місця їх знаходження.

1.1. Правове забезпечення функціонування Наукової бібліотеки

Закони України:

- Про освіту від 05 вересня 2017 р. №2145-VIII;
- Про вищу освіту від 1 липня 2014 р. № 1556-VII;
- Про бібліотеки і бібліотечну справу від 27 січня 1995 р. № 32/95-ВР;

- Про національну програму інформатизації від 4 лютого 1998 р. № 74/98-ВР;
- Про здійснення державних закупівель від 10 квітня 2014 р. № 1197-VII;
- Про стандартизацію від 5 червня 2014 р. № 1315-VII;
- Про авторське право і суміжні права від 23 грудня 1993р. № 3792-XII;
- Про електронні документи та електронний документообіг від 2003 р.

Постанови Кабінету Міністрів України:

- Про внесення змін до Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах від 27 травня 2014 р. № 507;
- Про здійснення попередньої оплати товарів, робіт і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти від 23 квітня 2014 р. № 117;
- Про підвищення заробітної плати працівникам бібліотек від 30 вересня 2009р. № 173;
- Про затвердження складу Акредитаційної комісії від 8 червня 2016 р. № 369;
- Про затвердження плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання на 2020-2025 роки від 9 жовтня 2020 р. № 932.

Накази Міністерства освіти і науки України:

- Про затвердження Порядку забезпечення доступу закладів вищої освіти і наукових установ до електронних наукових баз даних від 27 лютого 2019 р. № 269;
- До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності: лист від 20 травня 2020 р. № 1/9-263;
- Про впровадження Універсальної десятикової класифікації в практику роботи бібліотек від 26 червня 2017 р. № 929.

Накази Міністерства культури України:

- Про затвердження Положення про Українську цифрову бібліотеку від 08 вересня 2018 р. № 684;

- Про затвердження Положення про Експертну комісію з відбору рукописних книг, рідкісних і цінних видань з бібліотечних фондів до Державного реєстру національного культурного надбання від 30 жовтня 2014 р. № 9198;

- Про внесення зміни до наказу Міністерства культури і туризму України від № 745 «Про впорядкування умов оплати праці працівників культури на основі Єдиної тарифної сітки» від 18 листопада 2014 р. № 999.

Накази Міністерства економічного розвитку і торгівлі України:

- Про затвердження форм документів у сфері публічних закупівель: Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 22 березня 2016 р. № 490.

Накази Міністерства фінансів України:

- Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань від 2 вересня 2014 р. № 879;

- Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку від 25 листопада 2014 р. № 1163.

1.2. Основні терміни і визначення

1. *Стратегія* – програма дій Наукової бібліотеки встановлена на достатньо довгий період, яка визначає головні напрями її розвитку, шляхи та інструменти досягнення цілей.

2. *Місія* – головна мета, яка має бути досягнута Науковою бібліотекою. Висловлює узагальнений орієнтир розвитку Наукової бібліотеки, який визначає її місце в середовищі знань та призначення.

3. *Гібридна бібліотека* – поєднує в собі традиційні та електронні ресурси. Вважається, що така бібліотека об'єднує переваги нових інформаційних технологій, що реалізовані в електронній бібліотеці, і переваги традиційної книгозбірні, що зберігає відомості практично з усіх галузей знань і обслуговує майже всі верстви і категорії населення, як-то: соціальні, вікові, професійні.

4. *Імідж бібліотеки* – система стійких, соціально значущих уявлень населення про бібліотеку. Рекламні методи направлені на

формування позитивного іміджу, тобто сприятливого сприйняття її діяльності.

5. *Автоматизована бібліотечна інформаційна система (АБІС)* — система планування ресурсів підприємств для бібліотеки, які використовуються для відстеження бібліотечних фондів, від їх замовлення та придбання до видачі відвідувачам бібліотек.

6. *Інституційний репозитарій* – електронний архів, який накопичує, зберігає, розповсюджує та забезпечує довготривалий та надійний доступ до результатів наукових досліджень науково-педагогічних працівників, студентів, аспірантів та докторантів університету.

7. *Електронна бібліотека* – комплексна автоматизована інформаційна система, яка дозволяє створювати, накопичувати, зберігати, обробляти, представляти електронні інформаційні ресурси, служить для забезпечення інформаційних потреб всіх категорій користувачів.

8. *Електронний ресурс* – інформаційний ресурс, для використання якого потрібний комп'ютер, з підключеними до нього периферійними пристроями з системами локального або віддаленого зв'язку або інше спеціальне обладнання.

9. *Електронний документ* – документ, інформація в якому зафіксована у вигляді електронних даних, включаючи обов'язкові реквізити документа.

10. *Наукометрія* – наукова дисципліна, яка вивчає еволюцію науки через численні вимірювання наукової інформації, такі як кількість наукових статей, опублікованих в даний період часу, цитованість. Наукометрію часто застосовують як абсолютну основу оцінки виконання та фінансування різних наукових одиниць (інститутів, команд, індивідуумів).

11. *Бібліометрія* – наукова дисципліна, що займається вивченням документів на основі кількісного аналізу первинних і вторинних джерел інформації за допомогою різних формалізованих методів з метою отримання даних про ефективність наукових областей та прогнозуванні їх розвитку.

12. *Бібліотечний моніторинг* – дозволяє безперервно вести спостереження за фактичним станом справ у бібліотечній сфері з метою своєчасного виявлення і систематичного аналізу змін, що відбуваються в ній, попередження негативних тенденцій.

13. *Інформаційна культура* – система знань і навичок орієнтована на формування і розвиток компетентностей з пошуку необхідної інформації в традиційному і автоматизованому режимі в усій сукупності інформаційних ресурсів.

14. *Промоція читання* (з латини *promotio* – просування) – реклама, популяризація читання за допомогою різноманітних форм бібліотечно-бібліографічного обслуговування.

1.3. Функції Наукової бібліотеки

- Акумуляююча – накопичує, формує, систематизує і зберігає бібліотечно-інформаційні ресурси.

- Сервісна – надає інформацію про наявні ресурси, організовує пошук, видачу і прийом документних та інформаційних ресурсів, надає доступ до віддалених електронних ресурсів.

- Науково-методична – проводить науково-дослідну діяльність в галузі інноваційних інформаційно-бібліотечних технологій, вивчає інформаційні потреби користувачів, розробляє навчальні і методичні матеріали з основ інформаційної культури користувачів, впроваджує технології оптимального пошуку та обробки інформації, здійснює бібліографування наукового доробку Університету.

- Навчальна – організовує підготовку з основ інформаційної грамотності для різних категорій користувачів.

- Просвітницька – пропагує та заохочує студентську молодь до скарбів світової і вітчизняної культури.

- Виховна – орієнтована на компетентнісний підхід як основу нової парадигми освіти; сприяє становленню гармонійно розвиненої особистості, виховує почуття патріотизму, гідності на державному, регіональному і академічному рівнях.

- Соціальна – сприяє розвитку здібностей користувачів до самоосвіти і адаптації користувачів у сучасному інформатизованому суспільстві.

- Координуюча – погоджує свою діяльність з усіма підрозділами університету в сфері інформаційного забезпечення навчально-виховного процесу, науково-дослідної роботи, надає методичну допомогу по організації бібліотечно-інформаційного обслуговування у відокремлених структурних підрозділах Університету.

1.4. Фінансування Наукової бібліотеки

1. Фінансове забезпечення реалізації концепції здійснюється в установленому порядку за принципом цільового виділення коштів в межах бюджету Університету та залученням позабюджетних коштів.

2. При плануванні обсягу фінансування розвитку Наукової бібліотеки ураховується динаміка бібліотечного фонду та його оновлення, а також середній показник фінансування за останні 3 роки.

3. Фінансування комплектування бібліотечного фонду, включаючи передплату на друковані періодичні та електронні видання, проводиться при наявності заявок кафедр і забезпечується на рівні достатньому для інформаційного забезпечення навчального процесу та науково-дослідницької роботи Університету.

4. Кошти, отримані за надання платних послуг.

5. Залучення коштів українських та міжнародних фондів та проектів.

6. Залучення коштів доброчинних організацій.

2. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ ДІЯЛЬНОСТІ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ

Переосмислення традиційних уявлень про місце бібліотеки у системі наукової комунікації призвело до організаційних, методичних, технологічних змін у діяльності Наукової бібліотеки Університету. Реорганізована структура, виокремлено відділ інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення, відділ зберігання фондів. Створено інституційний репозитарій та власний сайт НБ, запроваджені автоматизована книговидача документів та новітні електронні послуги, збільшується обсяг електронних документів, забезпечується доступ до світових наукометричних баз даних.

Основні показники діяльності НБ:

Таблиця 1. Матеріально-технічна база

№	Назва показника	Значення показника
1.	Загальна площа приміщень бібліотеки (кв. м.)	1 228,3
1.1.	➤ у т.ч. площа для зберігання фондів (кв. м.)	684,4
1.2.	➤ у т.ч. площа для обслуговування користувачів (кв. м.)	414,4

2.	Кількість абонементів	6
3.	Кількість читальних залів	5
4.	Місць для читачів	415

Таблиця 2. Кількість технічних засобів

№	Назва показника	Значення показника
1.	Кількість комп'ютерів	21
1.1.	➤ у т. ч. кількість серверів	1
2.	Кількість АРМ	20
2.1.	➤ у т. ч. АРМ для співробітників	12
2.2.	➤ АРМ для користувачів	8
3.	Кількість комп'ютерів з доступом до Інтернету	20
3.1.	➤ у т. ч. для користувачів	8
4.	Кількість копіювально-розмножувальної техніки (КРТ), всього	24
4.1.	➤ у т. ч. сканерів	10
4.2.	➤ принтерів	13
4.3.	➤ копіїв	1
4.4.	➤ БФП (багатофункціональні пристрої)	1
5.	Використання технологій WI-FI (так/ні)	так
6.	Наявність ліцензованої бібліотечної системи (вказати назву)	УФД/ Бібліотека

Таблиця 3. Бібліотечні фонди

№	Назва показника	Значення показника
1.	Всього примірників власних ресурсів	887 847
1.1.	➤ у т. ч. рідкісних та цінних документів	4 850
2.	<i>За видами</i>	
2.1.	Книг	506 816
2.2.	Періодичних видань	66 753
2.2.1.	➤ у т. ч. журналів – примірників	66 639
2.2.2.	➤ у т. ч. газет – річних комплектів	114
2.3.	Неопублікованих документів	8 831
2.4.	Електронних носіїв із записом	903
2.5.	Мережних локальних документів, що доступні користувачам бібліотеки (не службові)	5 167
2.6.	Інших документів	299 377
3.	<i>За мовами</i>	
3.1.	Державною мовою	425 329

3.2.	Іноземними мовами	462 518
3.2.1.	➤ у т. ч. російською мовою	407 021
4.	<i>За цільовим призначенням</i>	
4.1.	Наукових видань	309 984
4.2.	Навчальних видань	458 135
4.2.1.	➤ у т. ч. в електронній формі	5 199
4.3.	Літературно-художніх видань	52 975

Таблиця 4. Користувачі

№	Назва показника	Значення показника
1.	Всього читачів за єдиним обліком	7 159
2.	Студентів	5 665
3.	Обслуговано всіма структурними підрозділами	34 738

Таблиця 5. Відносні показники

№	Назва показника	Значення показника
1.	Обертаність	0,7
2.	Книгозабезпеченість	124
3.	Читаність	84,1
4.	Відвідуваність	23,7

3. ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ СУМДПУ ІМЕНІ А. С. МАКАРЕНКА НА 2021-2025 РОКИ

Метою Стратегії є визначення ключових проблем розвитку Наукової бібліотеки; збільшення її ролі та вкладу в науково-дослідницький, навчальний, виховний процеси Університету; сприяння запровадженню інноваційних, комунікаційних, креативних форм роботи з метою підтримки реалізації визначених Університетом пріоритетів діяльності.

Пріоритетні напрямки розвитку:

- Оптимізація кількісно-якісної складової бібліотечного ресурсу та спектру доступу до нього.
- Інформаційна підтримка досліджень, та навчання.

- Вдосконалення форм та методів бібліотечного сервісу.
- Сприяння розширенню університетського цифрового архіву та його інтеграція в глобальний простір наукових комунікацій.
- Створення єдиного інформаційно-комунікативного середовища Університету.
- Збереження документальної спадщини Університету.
- Структурна трансформація бібліотеки та підвищення рівня кадрового потенціалу.
- Участь у державних та міжнародних проєктах.
- Впровадження маркетингових технологій та передового досвіду бібліотечної роботи.
- Автоматизація бібліотечних процесів.
- Створення комфортного фізичного та віртуального бібліотечного простору.
- Сприяння формуванню позитивного іміджу Університету.

Основні завдання стратегії розвитку за напрямками:

3.1. В напрямку оптимізації та актуалізації інформаційних ресурсів

- формування оптимального складу фонду різноманітних видань з позиції економічного обґрунтування і предметно-орієнтованої направленості;
- подальше формування колекції та сервісів НБ згідно з освітньою, науково-дослідною та виховною місіями Університету, з урахуванням потреб наукового та академічного процесів на основі постійної тісної співпраці з факультетами;
- комплектування фонду навчальної літератури на основі навчальних планів, моніторингу книгозабезпеченості навчальних дисциплін, незабезпечених запитів користувачів;
- підвищення рівня книгозабезпечення навчальних дисциплін за рахунок повнотекстових електронних підручників;
- поповнення фонду науковою літературою відповідно до напрямків навчальної і науково-дослідної роботи Університету;
- застосування новітніх інформаційних технологій з метою оперативного ознайомлення з асортиментом ринку книжкової продукції та ціновою політикою видавництва;

- якісне аналітико-синтетичне опрацювання інформаційних ресурсів бібліотеки;
- удосконалення лінгвістичного забезпечення електронного каталогу з метою багатоаспектного розкриття бібліотечних фондів;
- участь в корпоративній каталогізації;
- подальша ретроконверсія бібліотечних фондів до електронного каталогу; розвиток бібліотеки як зібрання сучасної наукової літератури та інформаційних ресурсів і сервісів та гармонійне поєднання їх з колекцією рідкісних і цінних видань, особистих бібліотечних колекцій;
- аналіз розташування фондів, технічного стану приміщень книгосховищ та їхнього обладнання з метою оптимізації збереження друкованого фонду та вилучення застарілої та мало використовуваної літератури;
- збільшення ліцензованого доступу до цифрового наукового контенту;
- щорічне збільшення частки повнотекстових електронних документів в загальному складі ресурсів бібліотеки;
- поповнення бібліотечного фонду виданнями, орієнтованими на користувачів з особливими потребами;
- нарощування власних електронних ресурсів з урахуванням науково-освітніх потреб Університету.

Очікувані результати:

Актуалізація та інтенсивний розвиток документально-інформаційних ресурсів НБ на традиційних та електронних носіях; значне збільшення показника оновлення фонду; забезпечення доступу до світових інформаційних ресурсів; розширені пошукові можливості каталогів для користувачів бібліотеки; стабільна система фінансування (закріплена кошторисом) для здійснення закупівлі документальних та електронних ресурсів.

3.2. В напрямку вдосконалення форм та методів бібліотечного сервісу

- запровадження клієнтоорієнтованої сервісної моделі діяльності НБ;

- реалізація концепції відкритого доступу до результатів наукових досліджень Університету через розвиток інституційного репозитарію та пропаганди політики відкритого доступу;
- налагодження якісної системи підготовки та публікації кваліфікаційних робіт здобувачів освіти в електронному архіві Університету;
- впровадження нових форм автоматизованого бібліотечного обслуговування всіх категорій користувачів, постійна робота з базою «Читач».
- розширення репертуару електронного бібліотечного сервісу;
- застосування нових моделей бібліотечного обслуговування з елементами консультування і навчання;
- удосконалення організації системи електронного замовлення документів через електронний каталог;
- збільшення якісних і кількісних показників роботи бібліотеки шляхом залучення віртуальних користувачів.

Очікувані результати:

Підвищення рівня і якості бібліотечно-бібліографічного й інформаційного сервісу користувачів, надання вільного доступу до інформації.

3.3. В напрямку підтримки досліджень навчання та викладання

- інформаційна підтримка університетських наукових шкіл, ресурсних центрів, науково-дослідних лабораторій;
- забезпечення професорсько-викладацького складу, здобувачів освіти необхідними умовами для ведення ефективної наукової роботи, отримання якісної освіти, розвитку в них умінь роботи в інформаційно-комунікативному середовищі;
- надання швидкого доступу до релевантної інформації через відкритий доступ до друкованих колекцій, електронної бібліотеки, університетського архіву;
- налагодження віддаленого авторизованого доступу до передплачених баз даних;
- формування базової інформаційної культури та культури академічної доброчесності у студентів першого року навчання;

- підвищення рівня академічної культури учасників науково-освітнього процесу Університету;
- запровадження ефективної системи інформування про вітчизняну видавничу продукцію;
- запровадження інноваційних форм промоції читання, розвитку інформаційної і технологічної грамотності.

Очікувані результати:

Якісна інформаційно-бібліографічна підтримка науково-освітнього процесу Університету; підвищення рівня інформаційної грамотності; залучення до процесу читання.

3.4. В напрямку автоматизації бібліотечних процесів

- постійний моніторинг сучасних бібліотечних програмних продуктів та запровадження нових версій АБІС;
- значне збільшення автоматизованих робочих місць для користувачів та співробітників бібліотеки на підставі щорічного планування;
- збільшення якісного покриття WI-FI на території НБ;
- розвиток сервісів електронної доставки документів, що передбачає оцифрування документів згідно запитів;
- приєднання до реалізації університетського проекту Smart-University;
- удосконалення телекомунікаційної інфраструктури бібліотеки шляхом забезпечення безперебійної роботи та збільшення обсягу пам'яті сервера та технічних засобів;
- автоматизація онлайн-реєстрації нових користувачів із прив'язкою до поштової скриньки домену. Налаштування відправлення автоматичних повідомлень на поштову скриньку читача щодо термінів повернення літератури.

Очікувані результати:

Удосконалення бібліотечно-бібліографічних процесів на базі сучасних інформаційних та бібліотечних технологій.

3.5. В напрямку науково-дослідної та методичної роботи

- інформаційний супровід наукової та навчально-методичної діяльності кафедр;

- бібліографування творчого доробку науковців СумДПУ імені А. С. Макаренка;
- укладання та видання бібліографічних покажчиків;
- відбір та вивчення документів рідкісного фонду;
- проведення соціологічних досліджень з метою виявлення недоліків та покращення форм і методів бібліотечного обслуговування;
- участь та організація науково-практичних конференцій, семінарів, круглих столів та ін.;
- співучасть у Всеукраїнських дослідженнях для прогнозованого розвитку бібліотеки та модернізації її діяльності;
- проведення бібліотекою науково-методичної роботи, як обласного методичного центру бібліотек ЗВО.

Очікувані результати:

Сприяння науковій та навчально-методичній діяльності кафедр; забезпечення бібліографування наукових надбань науковців Університету; удосконалення науково-методичного забезпечення всіх напрямів діяльності НБ.

3.6. В напрямку інформаційно-аналітичного моніторингу та бібліометричного аналізу

- індивідуальні консультації та освітні групові заходи по роботі з цифровими інструментами підтримки наукової комунікації на запит представників підрозділів Університету;
- проведення семінарів для дослідників від представників авторитетних світових наукових видавництв та баз даних наукового контенту з питань підвищення якості та показників публікаційної активності;
- щомісячний моніторинг БД Scopus, Web of Science та Google Scholar з метою відстеження нових публікацій, авторами яких є науковці, які у метаданих документа вказали свою належність до СумДПУ імені А. С. Макаренка;
- моніторинг активності цільових груп щодо використання та формування ресурсів та сервісів НБ;
- сприяння щодо представлення публікацій науковців Університету для індексування в міжнародних реферативних базах та пошукових системах;

- участь в розвитку інформаційних технологій, пов'язаних з кооперацією інформаційних ресурсів, приєднання до Національного репозитарію академічних текстів;
- розвиток аналітичної роботи на базі аналізу масивів нової інформації, введення в обіг інформаційних фондів, ресурсів глобального інформаційного простору.

Очікувані результати:

Вдосконалення інформаційно-аналітичної системи моніторингу наукової діяльності СумДПУ імені А. С. Макаренка, що надає науковій спільноті Університету прозору картину стану наукового середовища і дані для наступної експертної оцінки результативності діяльності вчених; пошук нових можливостей з інтеграції у світовий інформаційний простір; розширення «відкритого контенту» з метою підвищення престижу і рейтингу Університету та науковців; розвиток аналітичної роботи на базі аналізу масивів нової інформації, введення в обіг інформаційних фондів, ресурсів глобального інформаційного простору, синтезу всіх видів інформації.

3.7. В напрямку підвищення рівня кадрового потенціалу та удосконалення структури бібліотеки

- збільшення кількості бібліотечних фахівців у складі працівників НБ;
- удосконалення системи підвищення кваліфікації шляхом навчання поза межами Університету;
- долучення до роботи Української бібліотечної асоціації як інноваційної платформи для розвитку бібліотечної галузі;
- постійна робота з оновлення кадрового резерву для заміщення вакантних посад;
- формування управлінської культури керівників підрозділів бібліотеки, спрямованої на співробітництво, згуртованість, співтворчість у колективі;
- упорядкування повноважень та відповідальності працівників на кожному етапі виконання технологічних процесів: актуалізація змісту посадових інструкцій працівників відділів у зв'язку з перерозподілом обов'язків;

- проведення атестації кадрів, для визначення питомої ваги існуючого професійного потенціалу у відповідності до сучасних вимог розвитку бібліотеки;
- участь співробітників НБ в роботі міжнародних, всеукраїнських та регіональних науково-практичних фахових конференціях і семінарах;
- постійний обмін передовим бібліотечним досвідом в межах обласного, зонального та всеукраїнського методичних об'єднань бібліотек ЗВО;
- організація курсів англійської мови для працівників НБ;
- виокремлення в структурі НБ сектору електронної реєстрації користувачів;
- створення наукової читальної зали;
- створення коворкінг-центру;
- об'єднання фондів абонементу навчальної літератури.

Очікувані результати:

Підвищення статусу бібліотеки і бібліотекаря як менеджера інформаційних ресурсів; відповідність рівня знань, вмінь та навичок працівників бібліотеки потребам сьогодення; створення професійної команди для забезпечення високого рівня бібліотечних послуг; розвиток професійного самоусвідомлення; створення гнучкої та динамічної структури бібліотеки, яка відповідає сучасним потребам університетської освіти та спрямована на надання широкого спектру послуг.

3.8. В напрямку впровадження маркетингових технологій та проєктної діяльності

- створення позитивного іміджу бібліотеки та бібліотекаря серед університетської спільноти;
- позиціонування діяльності бібліотеки та бібліотечних послуг за допомогою сучасних PR-інструментаріїв;
- представлення НБ у всесвітній мережі Інтернет засобами сучасного інформативного, функціонального веб-сайту бібліотеки;
- популяризація НБ за допомогою систематичного використання телевізійних ресурсів (програми СумДПУ-онлайн, радіопередач, сучасних веб-технологій, ютуб-каналів, створення англійської версії сайту);

- виготовлення та широке розповсюдження рекламної презентації бібліотеки;
- проведення Skype-конференцій та вебінарів;
- проведення презентацій нових видань, організація постійно діючих художніх та фотовиставок;
- здійснення виставкової діяльності як на власній території так і в рамках виїздних заходів;
- налагодження системи зовнішнього і незалежного оцінювання результатів роботи НБ.

Очікувані результати:

Розроблення маркетингової стратегії НБ; розширення зв'язків з громадськістю задля створення позитивного іміджу бібліотеки; застосування соціальних медіа як каналів для промоції бібліотеки; створення сприятливого іміджу закладу, залучення користувачів до активного використання інформаційних ресурсів, осучаснення бібліотечних процесів; модернізація методичних прийомів, активне застосування інформаційно-комунікативних технологій, засобів мультимедіа та розширення тематики заходів в рамках бібліотечного соціокультурного арт-проекту «Світ очима мистецтва».

3.9. В напрямку розвитку ефективних комунікацій та участі в міжнародних проєктах

- активна співпраця з органами студентського самоврядування;
- подальше розширення контенту та інформативності бібліотечного сайту;
- створення, підтримка та просування інформаційних сторінок бібліотеки в соціальних мережах;
- реалізація соціокультурного аспекту діяльності бібліотеки, що передбачає направленість на виховання духовних цінностей;
- надання ресурсів та послуг направлених на спілкування та розвиток творчої особистості користувача;
- сприяння та підтримка культурно-просвітницьких ініціатив користувачів;
- запровадження в роботу сучасних креативних форм і методів спілкування з молодіжною аудиторією;

- ділове партнерство з Сумською обласною державною адміністрацією, міською радою, Сумською обласною організацією Національної спілки письменників України, діячами культури та мистецтв, письменниками, краєзнавцями Сумщини;
- корпоративне партнерство та співпраця з бібліотеками ЗВО України;
- розроблення довготривалого інноваційного проекту «Інформаційна культура користувачів Наукової бібліотеки» «Від інформаційної культури – до якості освіти»;
- приєднання до проекту «Зелені проекти університетських бібліотек»;
- участь в міжнародних проектах, залучення грантових коштів на розвиток НБ.

Очікувані результати:

Функціонування НБ як комунікаційного майданчика університетської спільноти; просування спільних цінностей, активна виховна робота; участь в корпоративних бібліотечних проектах.

3.10. В напрямку створення комфортного бібліотечного середовища та оновлення матеріальної бази

- створення нової архітектури інтегрованої НБ на основі існуючої матеріальної, інформаційної та документальної бази бібліотеки;
- створення доступних комфортних зон для наукової і навчальної роботи здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників із забезпечення відкритого доступу до літератури, виділення зон індивідуальної роботи, коворкінгу, просторів для культурного відпочинку, проведення конференцій, семінарів, тренінгів;
- створення умов для постійного перебування користувачів (студентів) у вільний від лекційних, семінарських, практичних занять;
- проведення капітального ремонту центральної читальної зали;
- поетапне здійснення капітальних ремонтів приміщень бібліотеки, заміна вікон, ремонт системи опалення;
- оновлення внутрішніх електричних систем приміщень НБ;
- придбання оргтехніки і значне збільшення парку комп'ютерної техніки для роботи персоналу бібліотеки та здійснення обслуговування користувачів;

- придбання принтера та іншого технічного обладнання для виготовлення пластикових читацьких квитків;
- придбання нових меблів;
- покращення побутових умов співробітників бібліотеки;
- постійне формування здорового робочого морально-психологічного клімату в колективі, дотримання норм професійної етики;
- виконання існуючих законодавчих вимог щодо безпечних умов роботи та охорони праці співробітників бібліотеки.

Очікувані результати:

Створення сучасної матеріально-технічної бази та інформаційно-технологічної інфраструктури НБ відповідно до міжнародних стандартів для надання якісних бібліотечно-інформаційних послуг та доступу до інформації.

Директор Наукової бібліотеки

І. О. Железняк

**СТРАТЕГІЯ
РОЗВИТКУ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ
СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ імені А.С. МАКАРЕНКА
на 2021 – 2025 роки**

Відповідальна за випуск *І. О. Железняк*
Комп'ютерна верстка *І. В. Сенча*

Підписано до друку 16.12.2020 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний. Друк офсетний.
Гарнітура Times New Roman

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
вул. Роменська, 87, м. Суми, 40002

